

JÁTÉKOS KEDVŰ VALLOMÁS

DOMONKOS ISTVAN: *Tessék engem megdicsérni.*
Forum, Újvidék, 1977.

Az olvasóközönség számára éppúgy, mint a jugoszláviai magyar szépirodalom, illetve az itteni irodalomkritika számára, sohasem lehet csupán másodlagos jelentőségű, ha a könyvkiadónkat egy olyan mű hagyja el, amely a szépirodalomnak és az irodalomnak általában egy sajátos, kevésbé látogatott területén kísérletezik. De ezt a körülményt feltétlenül még inkább méltányolni kell abban az esetben, ha a kiadvány nemcsak egyszerűen megismétli a korábbi, hasonló próbálkozások alkotói igényeit, hanem pozitív irányba korrigálja, egynémely vonatkozásban gazdagítja is azokat. Ilyen értelemben mindeképpen előrelépésnek kell tekintenünk Domonkos István legutóbbi kötetét, a *Tessék engem megdicsérni* címűt, amely a nálunk egyébként oly kevesek által művelt gyermekverseknek elsősorban a tartalmi gazdagodásához segítette közelebb irodalmunkat.

Mit akarunk ezzel mondani? Más jugoszláviai magyar szerzők gyermekvers-kísérleteinek ismeretében mindenekelőtt azt, hogy Domonkosnak — noha ez az első ilyen jellegű nagyobb vállalkozása — sikerült elkerülnie s nem is kis eredménnyel azokat a gügyögéseket, amelyek egyeseknél — nemcsak egy alkotói tévhit alapján, de ugyanakkor még a kellő ízlést is nélkülözve — eszközül szolgáltak és szolgálnak még mindig a gyermekek világának megközelítésében, tetszésüknek, rokonszenvüknek pedig a tartósabb megnyerésében. Értékelnünk kell tehát azt, hogy a *Tessék engem megdicsérni* című kötet szerzője, mellözve a könnyebb, de lényegesen gyengébb minőségű gyermekversírás ilyen és ehhez hasonló módszereit, az igényesebb líra elemei mellett döntött. És ami úgyszintén lényeges mind az itteni szépirodalom, mind pedig az olvasóközönség szempontjából, az az, hogy a *Tessék engem megdicsérni*, ellentétben irodalmunk korábbi

gyermekverseinek témaigényével, csupa olyan élmények rögzítését vállalta, amelyek elsősorban a városi gyerek, a városban élő kamasz mindennapjait töltik ki. Ha tehát a domonkosi gyermekversekhez ebből a szémszögből közelítünk, akkor azokban feltétlenül a brasnyói gyermekversek ellenpontját kell felfednünk. Mert amíg Brasnyó István saját gyermekkorának világát idézve minden egyes alkalommal a falut jelöli meg gyermekversei színhelyeül, és a falu, a tanya kicsinyeinek élményeiből fakasztja valamennyi versét, addig Domonkos a *Tessék engem megdicsérni* című versgyűjteményében a városhoz, mindenekelőtt pedig Újvidékhez kötődik. És ha még maradunk egy kicsit az összehasonlításnál, akkor az egyes versek hangvételét, hangulatát, „kedélyállapotát” illetően is hasonló ellenpontot ismerhetünk fel a domonkosi és a brasnyói gyermekversek között. Brasnyó bágyadt, ősi melegségű hangon, nosztalgiaival szól verseiben, Domonkos viszont ebben a legfrissebb kötetében az jellemzi leginkább, hogy alaphangulatul a vidám, játékos kedvű vallomást választotta, igen gyakori kifejezőeszközül pedig a groteszk képalkotást, ami nagymértékben a segítségére volt abban, hogy verseiben körvonalazva a gyerekek egy kevésbé megszokott világlátását azok érdeklődési köréhez is közelebb kerüljön. Gondolunk itt mindenekelőtt a kötet *Újvidék*, a *Mendegélt két legényke*, a *Nekem azért fáj a hasam* című versére.

Nem kétséges, hogy ennek a pajkosságnak, ennek a vidám, groteszk hangulatnak az érzékelését szolgálják Dormán László fényképei, ötletes fényképillusztrációi is, amelyek a szerző által felsorakoztatott versek oldalán, a kis kamasz ügyes pózaival kitűnően beillenek a *Tessék engem megdicsérni* hangulatos világába, kevésbé megszokott látásmódjába.

FEKETE ELVIRA